

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

Basisschool Open Hof

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: Basisschool Open Hof

Datum bezoek : 22 oktober 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: René Melisse

Sardes, Utrecht

Januari 2016

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: Mw. Yvon Kassels (directeur), Mw. Joyce Gerritsen (Intern Begeleider), Mw. Bregje de Weijer (MT-lid, ondersteunend leerkracht), Mw. Jacqueline Visser (ouder), Dhr. Robbie van Schie (consulent Plein013)
- observaties bij enkele lessen: groep 1/2 (voorlezen en werken), groep 3 (rekenen), groep 7/8 (taal verbanden en signaalwoorden)
- een teamgesprek - aanwezig waren: het hele team.

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

Katholieke basisschool Open Hof is een kleine basisschool in Goirle met 135 leerlingen (teldatum 1-10-2015). De school is gestaag groeiende. De leerlingen zijn verdeeld over 6 groepen, waarvan 5 combinatiegroepen (2 groepen 1/2, groep 3, groep 4/5, groep 5/6 en groep 7/8). Gezien het leerlingaantal zijn deze combinatie groepen noodzakelijk. De lokalen zijn gesitueerd rond een bovenbouwplein en een onderbouwplein (groepen 1/2) waar leerlingen zelfstandig kunnen werken.

Open Hof is geschakeld aan een openbare basisschool in een multifunctionele accommodatie. De aula met tribune en podium worden gedeeld, de speelzalen kunnen worden doorverbonden.

Men wil de kinderen een open en warme omgeving bieden waarin belangstelling, vertrouwen en veiligheid centraal staan. Ouders kiezen de school vanwege de kleinschaligheid en de rustige sfeer.

Leerkrachten zijn, mede door de combinatiegroepen, gewend om op verschillende niveaus te werken. Teamleden werken nauw samen en willen zich blijven ontwikkelen.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroegde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☒ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

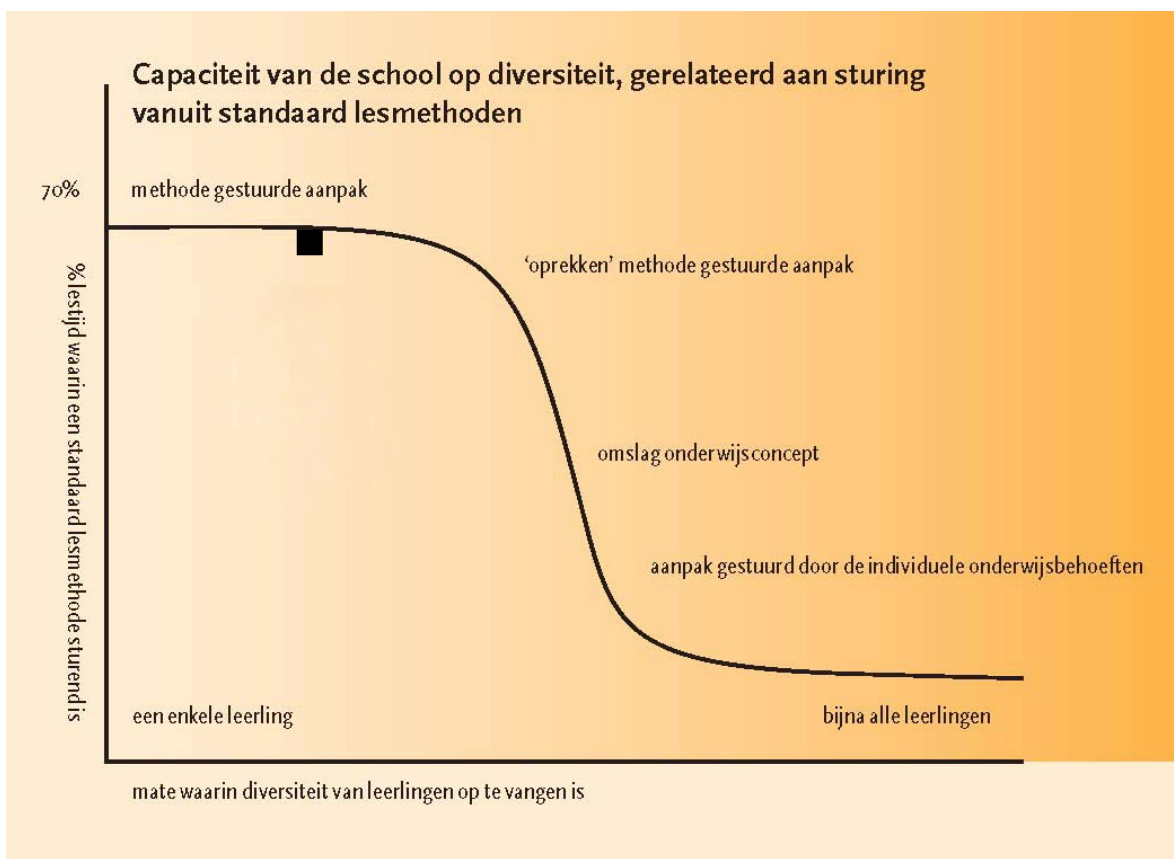
In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van Basisschool Open Hof weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas. Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

Basisschool Open Hof bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☒ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☒ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

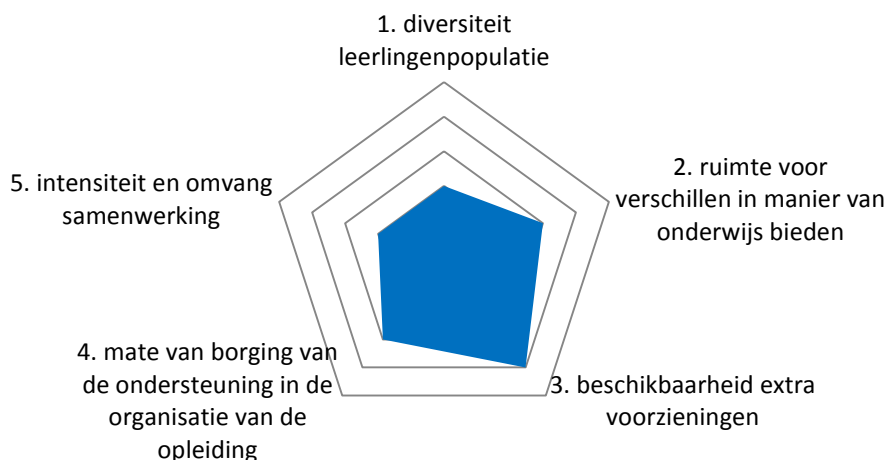
- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is Basisschool Open Hof te karakteriseren als een **netwerkschool**. Er is geen categorie netwerkschool-plus, daar zou Basisschool Open Hof goed in gepast hebben.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De ouders van de leerlingenpopulatie hebben een grote diversiteit in opleidingsniveau. De mate waarin leerlingen van elkaar verschillen qua niveau en speciale behoeften is kleiner dan bij andere scholen.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Klassikaal leren beperkt zich tot de instructiemomenten. Leerkrachten zijn over het algemeen goed in staat pedagogisch en didactisch aan bij de ondersteuningsbehoeften van leerlingen. Het werken in combinatiegroepen met daarbinnen groepsplannen op 3 niveaus maakt een hoge mate van sturing door de leerkracht noodzakelijk.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Voor alle groepen zijn er 'extra handen' beschikbaar. Stagiaires worden ingezet om meer ondersteuning in de groepen te kunnen bieden en maken het werken combinatiegroepen ook mogelijk. Daarnaast heeft de school er voor gekozen om extra formatie in te zetten voor de combinatiegroepen in de vorm van extra ondersteuning (drie ochtenden in de week) door een groepsleerkracht. Men heeft voldoende extra materialen voor begeleiding en interne expertise bij twee leerkrachten met een Master SEN.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De extra ondersteuning is goed geborgd in de school en onderdeel van het reguliere schoolbeleid.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

niet van toepassing

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De samenwerking met externen is functioneel en verloopt goed.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

niet van toepassing

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Leerkrachten ervaren niet dat er door passend onderwijs erg veel veranderd is in de leerling populatie. Men werkt leerlinggericht en probeert het onderwijs zo goed mogelijk af te stemmen op elke individuele leerling. Er wordt steeds gezocht naar aansluiting tussen wat een kind nodig heeft en wat de school kan bieden. Uitgangspunt is dat extra ondersteuning zo veel mogelijk binnen de groep gegeven wordt. Men is blij met het de extra handen die men ter beschikking heeft om dit ook mogelijk te maken. Het werken met combinatiegroepen heeft zijn beperkingen in de mogelijkheden om leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften maatwerk te kunnen bieden. Men heeft niet de ambitie om het zorgprofiel van de school nog verder op te rekken. Men zou binnen de combinatiegroepen niet meer leerlingen die extra aandacht op gedrag nodig hebben op kunnen nemen, terwijl men geen problemen ziet om leerlingen met andere problematiek, zoals fysieke beperkingen aan te nemen.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☐	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☐ laag
	☐ gemiddeld
	☐ hoog
☐	matig
☒	sterk

toelichting

Er zijn grote verschillen in het opleidingsniveau en sociaal-economische achtergrond van de ouders. De school heeft te maken met ouders die aan de bovenkant van het spectrum zitten maar ook met ouders die aan de onderkant zitten. Men heeft iets meer ouders met een lagere sociaal-economische achtergrond dan met een gemiddelde- of hogere sociaal-economische achtergrond.

- *thuis taal:*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

toelichting

De thuistaal van vrijwel alle leerlingen is Nederlands. Op de gehele schoolpopulatie zijn er slechts vijf leerlingen van allochtone achtergrond en deze zitten ook allemaal nog in verschillende groepen.

- *culturele achtergrond*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

toelichting

Door het geringe aantal allochtone leerlingen is er weinig culturele diversiteit op de Open Hof.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

toelichting

Men heeft niet de indruk dat de verschillen in leerniveau anders zijn dan op een gemiddelde school. Er wordt gewerkt met groepsplannen en daarin kan men de leerlingen in drie niveaus kwijt. Soms zijn er uitschieters aan de boven- of de onderkant.

Het werken in combinatieklassen is bij het omgaan met deze niveau verschillen een voordeel omdat een leerling dan makkelijk een onderdeel met de andere groep mee kan doen.

- *leerstijlen*

☒	weinig
☐	matig
☐	sterk

toelichting

De school heeft de laatste jaren veel geïnvesteerd in het bekijken van leerstijlen, leerlingen daarop te clusteren en daar op in te springen. Men geeft hier aandacht aan met de inzet van didactische werkvormen als directe instructie en coöperatief leren. In twee jaar tijd is deze manier van omgaan met leerstijlen 'normaal' geworden voor het team.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

toelichting

Er is tijdens het interview enige discussie over de mate waarin men leerlingen heeft met speciale behoeften in het verwerken van informatie. Men komt toch uit op 20% maar door de combinatiegroepen lijkt het soms meer. Op dit moment heeft men geen enkele leerling met een eigen leerlijn wat hier ook als indicatie kan worden gezien.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

- ☒ weinig (minder dan 20 %)
- ☐ een matig aantal (20 tot 40 %)
- ☐ veel (meer dan 40 %)

toelichting

Een leerkracht heeft eerder "last" van leerlingen die speciale behoefte in het gedrag hebben, zeker in combinatiegroepen. De leerkracht moet de gelegenheid hebben om de ene jaargroep instructie te geven zonder gestoord te worden door de andere jaargroep die zelfstandig aan het werken is. Bij de gevallen dat er sprake is van speciale behoefte gaat het vooral om begrenzing van het gedrag.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☐	☒	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☐	☒	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☒	☐	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☐	☒	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☐	☒	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☐	☐	☒	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☐	☐	☒	evaluatie samen met leerlingen

toelichting

Het team maakt een ontwikkeling door waarin men van kennis overdracht steeds meer naar zelf ontdekkend leren gaat. De organisatie van het onderwijs in voornamelijk combinatiegroepen van twee leerjaren is voor een aantal van de dimensies bepalend voor het karakter van het onderwijs. Het individueel en in groepjes leren is een noodzakelijke voorwaarde om in een combinatiegroep te kunnen werken. Het klassikaal leren beperkt zich tot het instructiemoment. In het lesmodel dat gebruikt wordt zit aan het einde van iedere les een moment dat er samen met de leerlingen teruggekeken wordt. Er wordt gevraagd of alles begrepen is, wat er moeilijk was, wat eventueel nog herhaald moet worden etc.

De sturing vindt vooral plaats door de leerkracht, maar ook dat is een direct gevolg van de combinatiegroepen, zeker wanneer je daarbinnen ook nog wilt werken met een groepsplan op drie niveaus.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

toelichting

Het hele scala van mogelijke reacties op speciale onderwijsbehoeften komt voor, afhankelijk van de situatie en de aard van de behoefte. Er is niet één soort reactie die de overhand heeft.

Het streven is om zo veel mogelijk binnen de groep zelf aan te pakken, of door de leerkracht zelf of door 'extra handen'. Ook hier is de combinatiegroep soms een beperkende factor omdat het soms praktischer is een leerling uit de klas te halen. Er wordt systematisch gewerkt met groepsplannen wat bijdraagt aan een gezamenlijke aanpak of dit nu individueel of in kleine groepjes, of binnen of buiten de klas gebeurt.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

toelichting

De differentiatie naar leerstijl komt vooral tot uitdrukking in de didactische werkvormen die men gebruikt. Men is op weg om zaken als coöperatief leren steeds meer een plek te geven in de onderwijsaanpak van de school. Wanneer een leerling extra opvalt qua leerstijl wordt daar incidenteel aandacht aan gegeven.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

beschrijving

Totaal zijn er op het moment van het schoolbezoek 141 Leerlingen, verdeeld over 6 groepen:

- groep 1/2A, fulltime leerkracht, 19 leerlingen
- groep 1/2B, fulltime leerkracht, 20 leerlingen
- groep 3, fulltime leerkracht, 22 leerlingen
- groep 4/5, twee parttime leerkrachten, 30 leerlingen
- groep 6/7, twee parttime leerkrachten, 25 leerlingen
- groep 7/8, fulltime leerkracht, 25 leerlingen

De school is een opleidingsschool en heeft daardoor in alle groepen wel stagiaires. Op het moment van der audit is er in groep 4/5 drie dagen per week een LIO-stagiair en in groep 6/7 is er twee dagen een stagiair.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

- het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 90%
- het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 80%
- het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

- het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 30%

toelichting

Kennis van de kerndoelen en leerlijnen is voor de leerkrachten in de combinatiegroepen een houvast. Omdat men meer dan één leerjaar in de klas heeft, heeft men ook meer zicht op de leerlijnen.

In basis zijn alle leerkrachten in staat didactisch maatwerk te leveren maar door de grote wissel die de groepsverdeling op het classroom-management trekt komt men er niet altijd aan toe. Pedagogisch maatwerk is om dezelfde reden noodzakelijk en het gevoel heerst dat dat soms boven het reguliere uit stijgt en dat men te lang blijft proberen pedagogische problemen zelf op te lossen. Een voorbeeld daarvan is dat in een bepaalde situatie de consultant geen tips of trucks meer kan geven die de leerkracht al niet in praktijk heeft uitgeprobeerd.

Dat er nog weinig dialoog is met de leerling is vooral door tijdgebrek. Men zou dit eigenlijk wel meer willen. Men wil graag maatwerk leveren maar daaraan zit ook een grens en het team zoekt deze grenzen zeker op.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☒ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

toelichting

De Open Hof is een kleine school, of zoals men zelf liever zegt een kleinere school met relatief ook nog veel fulltime leerkrachten. Hierdoor kent iedere leerkracht eigenlijk alle leerlingen en worden er gemakkelijk afspraken gemaakt over hoe men het beste met een leerling kan omgaan. In de meeste gevallen wordt dit gedeeld binnen het hele team en is er sprake van een teamaanpak.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☒ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☐ vaak

toelichting

Ouders worden niet gestructureerd betrokken bij de manier van lesgeven. Bij individuele gevallen wordt er wel in gesprek met ouders gekeken hoe zij er tegen aan kijken en hoe school en ouders kunnen samenwerken en elkaar versterken.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

beschrijving

Het team volgt scholing gezamenlijk. Meest recent coöperatieve werkvormen, maar ook dyslexie en gedragsproblemen en hoogbegaafdheid zijn aan de orde geweest. Op deze gebieden kan men spreken van teamexpertise. Het op peil houden van de teamexpertise vraagt ook onderhoud. Voor de meeste gebieden is er wel kennis binnen het team beschikbaar.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*
 - **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1 t/m 8	Lkr	15	141
3 t/m 8	OA	6	20
4-5	LIO	16	30
1-2-3	AB kompaan & de bocht	3	5
3 t/m 8	AB	Om de week 1 dag	5
1-2	ST pabo	7	20
3	ST pabo	7	22
6-7	ST pabo	12	25
7-8	ST pabo	12	25
1 t/m 8	ST pedagogiek	12	25
3 6-7	ST ALO	5	50
Plusklas	Lkr	5	7
1 t/m 8	Ouders	3	141
6-7	Lkr	1	25

De school is een opleidingsschool. Er is bewust gekozen voor het inzetten van een leerkracht voor de extra ondersteuning in de groepen.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

(overgenomen uit het dataformulier)

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- ☒ alternatieve methodes, nl. Kurzweill, acadin, slimme kleuterkist, projecten van Balade, denksleutels
- ☒ gericht op zelfredzaamheid, nl. leefstijl, scol, kijk!, pestregistratie, thema week
- ☒ met een lager tempo, veel herhalen, nl. Zelfstandig spellen, maatwerk, Ambrasoft. Alle methodes hebben computer programma's met verwerking op maat
- ☒ die (veel/snel) lezen vermijden, nl. schoolbibliotheek, abonnement op de bibliotheek in Goirle, groepsplan technisch lezen.
- ☒ gericht op auditieve informatieverwerking, nl. kurzweill, koptelefoon
- ☒ gericht op visuele informatieverwerking, nl. pictogrammen, foto van dagaritme, beertjes methode, gynzy, afdekkaarten

- ☒ gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl. verschillende tangles, stressballetjes, wiebelkussen, met of zonder nopjes. Koptelefoon, studiebuddy (is besteld)
- ☒ uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. acadin, denksleutels, smartgames, projecten van Balade

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- ☒ methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. leefstijl. Groepsplan gedrag, Tim en flapoor, Kids skills, verschillende beloningsmanieren, individueel, klas en schoolbreed.
- ☒ begrenzing van het gedrag, nl. groepsplan gedrag, duidelijk zichtbare regels, themaweken, afspraken kaart/schrift, afspraken met ouders
- ☒ uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. energizers, braingym.
- ☒ het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. kralen pot bij het overblijven. Beloningen voor individuele leerlingen (kralenketting, minions) Beloningen op klasniveau
- ☒ begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. Thema weken (onderwerp staat centraal, psycho-educatie door consulent)

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen:

Tangles, wiebelkussen, koptelefoon, beloningssysteem, pictolijn, vergroot materiaal, laptop, time timer, kleurenklok, dagritme, dikker schrijf materiaal, anti slipmatjes (op dit moment is er geen kind met aangepast meubilair, het is er wel)

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

Er is één lokaal specifiek voor didactische begeleiding. Verder zijn er twee lege lokalen die gebruikt kunnen worden. Ook kantoor en koffiekamer worden soms ingezet.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

Men heeft de beschikking over een speelzaal en een gymzaal.

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Er is geen verzorgingsruimte. Kinderen kiezen zelf een rustruimte. Met carnaval bijvoorbeeld is er ook een rustige ruimte waar een filmpje op staat als kinderen zich terug willen trekken.

buitenruimten

Er zijn twee schoolpleinen. Een klein plein (met hek) voor de onderbouw en een groot plein dat gedeeld wordt met een andere school. De grens is met een schildering aangegeven. Verder is er nog een grasveld buiten de school (voetbal),

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	via consulent	visuele beperkingen
	idem	auditieve beperkingen
	Idem + logopedist	spraak/taal belemmeringen
x		cognitieve beperkingen
x		motorische beperkingen
	idem	beperkingen door langdurige ziekte
x		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
x		ADHD
x		dyslexie
x		overige psychiatrische aandoeningen
x		gedragsproblemen
	n.v.t.	onderwijsachterstanden andere culturen
		anders, nl.

toelichting

Er zijn twee collega's met een Master SEN. Daarnaast zijn er door collega's op verschillende gebieden cursussen gevolgd om de expertise te verbreden. De specialistische expertise die niet binnen de school zelf aanwezig is, is snel via de consulent van Plein013 te raadplegen.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				x
Bureau Jeugdzorg			x	
GGD				x
GGZ		x		
MEE		x		
(Kinder)ziekenhuis		x		
Revalidatiekliniek		nu n.v.t.		
Justitiële inrichting		x		
Gemeente, leerplicht		x		
Politie	x			
anders, nl. - Kompas		x		

toelichting

Als de school weet dat er een instantie/iemand betrokken is bij het gezin van een leerling, dan probeert men daar contact mee te krijgen. Het streven is "1 kind –1 plan". Dit gebeurt door de IB.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

Het eigenaarschap ligt bij de Intern Begeleider. Maar deze verantwoordelijkheid wordt wel gedeeld met de leerkracht.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De school hecht veel belang aan extra ondersteuning en heeft daar ook een visie op. Als het niet goed gaat met een kind is extra ondersteuning essentieel.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Men werkt voor de sociaal-emotionele voortgang voor de kleuters met Kijk!. Voor groep 3 t/8 heeft men een ander volgsysteem in gebruik (Scol). De didactische voortgang(cito-scores, gesprekken en incidenten) worden vastgelegd in Esis.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

Men werkt met de één-zorgroute. Groepsoverzichten worden ook gebruikt voor de overdracht. De basis is goed contact tussen degene die bij de leerling en de extra ondersteuning betrokken zijn.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Men heeft de beschikking over veel protocollen, o.a. voor dyslexie, pesten, ziekte, kind en scheiding, maar deze opsomming is niet volledig. Voor alle voorkomende gevallen heeft men wel een protocol en deze worden ook gebruikt: wat men doet staat op papier!

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
 - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

De school streeft sowieso naar veel contact met de ouders. Men heeft dagelijks een binnenloop van 10 minuten (8.35-8.45 uur)

Bij kinderen met speciale onderwijsbehoeften wordt er veel samenwerking met ouders gezocht. Begeleidingsplan worden aan ouders voorgelegd en er wordt samen gekeken wat de ouders thuis kunnen doen. Ook geeft men de ouders handvatten voor thuis, zowel op het gebied van opvoedingsondersteuning als op het gebied van onderwijsondersteunend gedrag thuis. De mate van contact met ouders hangt af van de intensiteit en het doel van de extra ondersteuning, maar meestal wel eens in de zes weken. Indien nodig zijn er tussengesprekken.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

De school heeft heel Goirle als voedingsgebied. Men deelt het gebouw met een andere school en een derde school ligt dicht bij. Er is regelmatig overleg tussen de directeuren van deze scholen. De IB-ers hebben structureel overleg. Ook wordt er toegewerkt naar een Kind Centrum.

KDV Avonturier ligt naast de school en ook daarmee is samenwerking

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Men neemt deel aan verschillende netwerken, directeuren netwerk (4x per jaar) en Netwerk IB-ers (4x per jaar) deze samenwerking bestaat vooral uit het uitwisselen van ervaring en materiaal. Ook is er voor leerkrachten de mogelijkheid om aan te sluiten bij een intervisiegroep.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

De school vormt een personele unit met 6 scholen. De samenwerking daarmee is goed. Ook hier is er op het niveau van directeuren en IB-ers sprake van kennisdeling.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Men ervaart de samenwerking met Plein013 als positief. Er is goed contact met de consultant en als het nodig is kan men een beroep doen op Plein013. Dat Goirle en Tilburg twee aparte gemeenten zijn die soms in beleid verschillen wordt in de relatie tot Plein013 soms als lastig ervaren.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Men heeft geen leerlingen met een VVE-indicatie of gewichten leerlingen. Goirle is niet zo groot en men heeft daardoor wel op ieder KDV met iemand contact. Voor overdracht maakt men gebruik van het formulier van Plein013.

Het contact met het VO is goed en wordt ook door het VO zelf gezocht. Vanuit het VO komt men ook lessen geven op de basisschool. Voor alle ouders van de scholen gezamenlijk worden er in samenwerking voorlichtingsavonden georganiseerd.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Men ervaart de samenwerking positief; een goed netwerk en veel contact. Deze samenwerking bouwt voort op het vroegere GART.

Afsluitende opmerkingen:

De school zoekt aansluiting tussen wat kinderen nodig hebben en wat de school kan bieden. Ze zien zichzelf als een lerende organisatie met gedreven mensen die er voor gaan! Men is best trots op wat dat tot nu toe heeft opgeleverd en blij dat er ook sprake is van groei.

Naar ouders toe is de school erg toegankelijk. Er is altijd gesprek mogelijk en wederzijdse standpunten worden gerespecteerd.